

Temat

Sekrety i kłamstwa, czyli dylematy lojalności

Dyskusja

Trudność związana z odbiorem filmu „Hedieh” i zrozumieniem przeżyć głównej bohaterki filmu Shadi leży nie tylko w subtelnościach etycznych i moralnych dylematów związanych z „kryciem” jej koleżanki, Hedieh. Istotne znaczenie ma także polityczno-społeczno-religijny kontekst całej sytuacji, czyli zasady funkcjonowania nałożone na jednostkę w takim państwie jak Iran. Warto podejść do tego filmu z uważnością, zwracając uwagę odbiorców na odmienną kulturę przedstawionej rzeczywistości i fakt, iż w systemie politycznym i społecznym, w jakim żyją, postępowanie dziewczynek może zostać znacznie surowiej ocenione niż podobne zachowanie w Polsce.

Nie zmienia to jednak faktu, że dylematy, wobec jakich staje Shadi, są uniwersalne i mogą wzbudzić u odbiorców wiele wspomnień i chęć do podzielenia się własnymi doświadczeniami. Pierwszy dylemat głównej bohaterki łączy się z zachowaniem lojalności wobec koleżanki, czyli dotrzymaniem słowa, że nie zostanie zdradzony sekret Hedieh. Shadi robi wszystko co może, aby być lojalną wobec koleżanki, ale w pewnym momencie musi podzielić się z kimś swoją tajemnicą. Ten krok sprawia, że wychodzi na jaw jej zaangażowanie i kłamstwo, jakiego się dopuściła przed dyrektorką. Cały trud włożony w zachowanie sekretu staje się bezowocny.

Kolejny dylemat związany jest z trudem pogodzenia własnego systemu wartości z postępowaniem Hedieh. Shadi musiała okłamać dyrektorkę w sprawie Hedieh i swojego telefonu, wystawiając się w ten sposób na gniew i restrykcje ze strony nauczycielki, gdyby prawda wyszła na jaw. Wtedy pojawiają się u niej też wyrzuty sumienia, które przecież zawsze negatywnie wpływają na nasz stan psychiczny.

Inny dylemat dotyczy zaakceptowania przez Shadi nie tylko pragnień Hedieh, ale i złamania całego systemu reguł istniejących w kulturze, w jakiej dziewczyny żyją. Wyłamania się z obowiązujących struktur społeczno-religijnych. Dziewczyny wiedzą, że łamiąc reguły, narażają się na surowe konsekwencje. Zastanawia przede wszystkim stanowisko Hedieh, która przekazując koleżance tajemnicę i prosząc o niezdradzanie jej działań, naraża tę ostatnią na karę.

Refleksja nad tym, co by było, gdyby Hedieh zachowała swój sekret tylko dla siebie, może doprowadzić do ciekawej dyskusji. Można wspólnie zastanowić się, czy mamy prawo narażać koleżanki i kolegów na konsekwencje swoich wyborów i czym jest odpowiedzialne podejmowanie decyzji. Można zaryzykować stwierdzenie, że wybór Hedieh nie był ani dojrzały ani naznaczony odpowiedzialnością, również dlatego że postawił Shadi w niekomfortowej sytuacji.

Opracowanie do filmu

Hedieh

reż. Sahar Sotoodeh, 15 min.

laboratoriumfilmowe.pl

str. 2 z 4

Rozmowa wokół tych wątków może wzmocnić u uczniów świadomość społeczną i empatię wobec innych.

Ten pełen napięcia film może także stanowić też interesujące studium reakcji emocjonalnych poszczególnych ludzi na pojawiające się wydarzenia i punkt odniesienia do rozmów o emocjach. Warto zwrócić uwagę na reakcje nie tylko Shadi, ale też kierowcy, który jest oskarżany o niedopełnienie swoich obowiązków. Widzimy jego zdenerwowanie i próby tłumaczenia się. Możemy domyślać się ciężaru sankcji, które mogą na niego spłynąć z powodu ucieczki Hedieh. Pojawiające się trudne emocje w filmie pokazują też siłę konsekwencji dla wszystkich, których dotyczy wybór Hedieh.

Pytania

Czy Shadi słusznie postąpiła, kryjąc Hedieh? Dlaczego Shadi podzieliła się z kimś jeszcze tajemnicą Hedieh? Jak oceniacie postępowanie Hedieh? Jakie mogą być konsekwencje jej zachowania? Na czym polegają trudności z jakim mierzy się Shadi? Na co jest narażona? Która z dziewczyn jest bardziej lojalna wobec drugiej, dlaczego? Jak oceniacie zachowanie Shadi przy dyrektorce? Czy Shadi powinna się zgodzić na przyjęcie tajemnicy Hedieh? Jeśli nie, to jak powinna odmówić? Jakie emocje dominują w filmie? Jak reagują poszczególne osoby na następujące wydarzenia?

Ćwiczenie 1 – rozgrzewka (15 min.)

Poproś uczniów aby spacerowali po sali i słuchali poleceń prowadzącego. Połóż na środku pomieszczenia, w którym odbywają się ćwiczenia, jakiś przedmiot (np. telefon, książkę). Następnie poproś wszystkich uczniów, aby ustawili się w takiej odległości od tego przedmiotu, na ile wynosi w danej chwili ich zaangażowanie wobec niego. Jeśli są bardzo zaangażowani, przedmiot jest im bliski, to ustawiają się bliżej. Jeśli mniej, to daleko.

Następnie poproś uczniów, aby zobaczyli, gdzie stoją pozostali. Nie ruszając się z miejsc, niech odpowiedzą pytania:

- Jak czujecie się w miejscu, w którym jesteście?
- Jak jesteście zaangażowani w ten przedmiot?
- Jak oceniacie zaangażowanie innych? Co sądzicie o ich stanowisku?
- O czym mówi to ćwiczenie, co nam pokazuje?

Ćwiczenie ma na celu zwrócenie uwagi na różny stosunek poszczególnych uczniów do danych przedmiotów czy spraw i siłę naszego zaangażowania. To, że inaczej reagujemy na różne wydarzenia oraz czy potrafimy odnieść się i zrozumieć punkt widzenia innych osób na ten sam przedmiot, zdarzenie czy osobę.

Ćwiczenie 2 (25-30 min.)

Materiały: duże arkusze flipchartowe, markery, ołówki, kredki

Poproś uczniów, aby podzielili się na zespoły dwuosobowe (można wykorzystać odliczenia do dwóch, jeśli zostanie jedna osoba bez pary niech dołączy do innej grupy lub skorzysta z pomocy prowadzącego). Każda para otrzymuje po jednej karcie flipchartowej oraz przybory do pisania. Poproś uczniów o odrysowanie konturów swojego ciała na otrzymanej karcie. Aby tego dokonać, potrzebna jest pomoc drugiej osoby, która będzie odrysowywać kontur. *Uwaga!* kontur lepiej odrysowywać ołówkiem, a następnie kiedy będzie już gotowy poprawić markerem, unikniemy wtedy możliwości porysowania ubrania.

Kiedy wszyscy będą mieć gotowe narysowane kontury, poproś uczniów o wpisanie do środka sylwetki tych wszystkich pojęć, jakie przychodzą im do głowy, jeśli chodzi o zachowania asertywne.

- Co jest dla Ciebie zachowaniem asertywnym?
- Kiedy jesteś najbardziej asertywny?

Natomiast poza konturem poproś uczniów o zapisanie opisów i pojęć, które przychodzą im do głowy kiedy myślą o zachowaniach nieasertywnych.

- Kiedy zachowujesz się nieasertywnie?
- Co wskazuje na to według ciebie, że są to zachowania nieasertywne?

Można przygotować znajdującą się niżej tabelę, jednak uczniowie na tym etapie nie powinni jeszcze mieć do niej dostępu.

Typ zachowania	Dlaczego się tak zachowujemy?	Co ryzykujemy?
ULEGŁE	<ul style="list-style-type: none"> • strach przed brakiem aprobaty ze strony innych • strach przed reakcją innych • trzeba być grzecznym • unikanie konfliktów • manipulacja	<ul style="list-style-type: none"> • utrata poczucia własnej wartości • poczucie krzywdy, złość, frustracja • zachęcenie innych do dominacji • wybuch agresji spowodowany kulminacją uczuć
AGRESYWNE	<ul style="list-style-type: none"> • strach przed nieotrzymaniem tego, co się chce • brak wiary w samego siebie • wcześniej takie zachowanie było skuteczne • wyładowanie złości • manipulacja	<ul style="list-style-type: none"> • konflikty w relacjach z innymi • utrata szacunku do samego siebie • utrata szacunku dla innych • stres • potencjalna przemoc • rezultaty przeciwne do zamierzonych • brak szacunku innych, strach przed nami
ASERTYWNE	<ul style="list-style-type: none"> • zadowolenie z siebie i innych • pozytywne założenie: ja ok. ty ok. • szacunek dla siebie i innych • pomoc w osiągnięciu celów • wzrost wiary w siebie • nieranienie innych • poczucie kontroli nad życiem	<ul style="list-style-type: none"> • brak sympatii ze względu na wyrażanie własnych uczuć • etykietkę człowieka idącego przez życie w zgodzie z własnym kodeksem postępowania • zmiany w naszych relacjach z innymi

Źródło: S. Lewandowka-Akhvlediani, Asertywność - trening, WSP TWP w Warszawie, 2010

Kiedy uczniowie skończą rozrysowywać i opisywać kontury, zaprosz grupę do podzielenia się swoimi przykładami. Grupa wspólnie ustala, co można uznać za zachowanie asertywne i nieasertywne. W kolejnym kroku zachęć uczestników do rozmowy na temat przyczyn zachowań nieasertywnych, na przykładzie zachowania Shadi.

Na koniec w podsumowaniu pokaż uczniom treść tabeli i poproś ich o refleksję. Czy po zapoznaniu się z tą tabelą uczniowie chcieliby uzupełnić swoje kontury?